Prof. zw. dr hab. Przemysław Pałka
Akademia Muzyczna im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu
Dziedzina sztuk muzycznych, dyscyplina dyrygentura

Os. Bolesława Śmiałego 18/60
60-682 Poznań
Tel. +48 602 49 53 06 e-mail: ppalka@amuz.edu.pl

Poznań, 26.03.2019

Ocena pracy doktorskiej mgr Joanny Muśko,
sporządzona w związku z postępowaniem doktorskim,
wszczętym przez Radę Wydziału Sztuki Uniwersytetu Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie

Zleceniodawca Recenzji

Uniwersytet Warmińsko - Mazurski, Wydział Sztuki, Instytut Muzyki.Zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zmianami oraz & 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 stycznia 2004 r. w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskichi habilitacyjnych oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. nr 15, poz. 128 ze zm.)

Opinia dotycząca dokumentacji

Przedstawiona przez Kandydatkę dokumentacja została sporządzona prawidłowo, przejrzyście i z zachowaniem właściwego układu dokumentów. Zawiera udokumentowane osiągnięcia doktoranta we wszelkich przejawach jego działalności i spełnia wymogi ustawy.

Podstawowe dane o doktorancie

Pani mgr Joanna Muśko jest absolwentką Wydziału Artystycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie. Studiowała w klasie dyrygentury prof. Lechosława Ragana. Ukończyła także Podyplomowe Studia w zakresie Kulturoznawstwa na Uniwersytecie Warmińsko - Mazurskim w Olsztynie oraz Podyplomowe Studium Emisji Głosu w Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy. Jest założycielką (2004), dyrygentem i kierownikiem artystycznym młodzieżowego chóru

Collegium Juvenum, który działa przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Olsztynie i skupia głównie młodzież z II Ogólnokształcącego i Gimnazjum nr 2 im. K. I. Gałczyńskiego. Laureatka wielu czołowych nagród na festiwalach i konkursach muzycznych w kraju i za granicą. Za osiągnięcia w pracy dydaktyczno-wychowawczej została kilkakrotnie uhonorowana nagrodami dyrektorów placówek edukacyjnych, z którymi związana była zawodowo. W 2010 roku otrzymała nagrodę Prezydenta miasta Olsztyna, a w roku 2011 nagrodę Warmińsko - Mazurskiego Kuratora Oświaty. Została też odznaczona Medalem Edukacji Narodowej, a w roku 2013 uhonorowananagrodą Ministra Edukacji Narodowej.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska mgr Joanny Muśko pod tytułem **„Chór jako forma edukacji dialogu. Studium działalności Młodzieżowego Chóru Szkolnego *Collegium Juvenum"*** składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznymaudio CDoraz opisu- rozprawy doktorskiej, które stanowią integralną całość. Koncert odbył się 5 kwietnia 2014 roku w Bazylice katedralnej św. Jakuba w Olsztynie.Niestety autor recenzji nie miał możliwości uczestniczenia w koncercie osobiście, co uniemożliwiło przeżycie wydarzenia na żywo. Nagranie CD załączone do dokumentacji jest jednak materiałem dobrej jakości do dokonania oceny.

Dzieło artystyczne,to koncert doktorskipod dyrekcją mgr Joanny Muśko, podczas którego zaprezentowała następujące utwory:

1. Lars Jansson (*1951)/ Gunnar Ericsson (*1936) ***To the Mothers in Brasil: Salve Regina***
2. Oleg Chodosko (*1964) ***BohorodiceDievo, radujsia***
3. VytautasMiskinis (*1954) ***Gloria***
4. VytautasMiskinis ***Pater Noster***
5. GyorgyOrban (*1947) ***Daemon irrepitcallidus***
6. Morten Lauridsen (*1943) ***Sure on This Shining Night***
7. Valerijslvanovs (*1962) ***Cleopatra***
8. Roger Treece (*1960) ***Hear Our Cry***
9. Moses Hogan (1957-2003) ***Wade in the Water***
10. Moses Hogan (1957-2003) ***Elijah Rock***

11. Marcin Wawruk (*1963) ***Cecyliada***

12. Sir Benny Castillon (*1956) ***Kruhay,* trad. mel. filipińska**

13. Elton John (*1947)/ Fidel G. Calalang (*1963) ***Circle of Life***

Wykonawcami byli:

- Chór *Collegium Juvenum*

  oraz soliści

- Joanna Kowalska - mezzosopran
- Agata Domalewska - sopran
- Partycja Rutkowicz - sopran
- Karolina Rubas - alt
- Kamil Kolendo - tenor
- Szymon Kamiński - baryton
- Kamil Krasucki - bas
- Paweł Kupracz - bas
- Aleksandra Cybruch - improwizacja wokalna
- Andrzej Wódkiewicz - fortepiano
- Katarzyna Zyskowska - skrzypce I
- Aleksandra Kawiecka - skrzypce II
- Tomasz Florczuk - gitara basowa
- Michał Wilczewski - shaker, talerz,
- Kamil Kolendo - djembe
- Karolina Korycka - janczary

Dyrygent: Joanna Muśko

Przygotowując program koncertu doktorantka skupiła się na kompozytorach XX wieku. Koncert rozpoczął nastrojowy *To the Mothers in Brasil: Salve* Reg/naLarsaJanssona / GunnaraEricssona. Chór zabrzmiał dobrze w wielogłosowej pierwszej części utworu. Energiczna druga część została wykonana precyzyjnie z towarzyszeniem djembe. Uwagę zwróciła solistka, która poruszająco wykonała niełatwą partię mezzosopranu.

Następnie usłyszeliśmy *BohorodiceDievo, radujsia* Olega Chodosko. Kompozycja zabrzmiała dobrze, choć zabrakło nieco soczystości brzmienia w kulminacyjnych momentach utworu. Na pochwałę zasługuje dobra dykcja w języku rosyjskim.

W dalszej części koncertu doktorantka zaprezentowała dwa utwory Vytautasa Miśkinisa. *Gloria* zabrzmiała poprawnie, choć dominujące nad innymi głosami soprany zaburzyły nieco odbiór ciekawych współbrzmień. Bardziej skomplikowane *Pater Noster* zrobiło pozytywne wrażenie. Szczególną uwagę zwróciła precyzyjnie i energicznie wykonana część imitacyjna a także solo sopranistki Patrycji Rutkowicz.

DaemonirrepitcalHdus György Orbana zabrzmiało dynamicznie i precyzyjnie. W partii tenorów dało się słyszeć drobne nieczystości. Mimo to utwór był atrakcyjnym punktem koncertu.

Kolejnym utworem był utwór Mortena Lauridsena *Sure on This Shining Night.* Od początku słychać lekkie skandowanie poszczególnych sylab. Wydaje się, że wykonanie tego utworu znacznie zyskałoby na jakości, gdyby dyrygentce udało się poprowadzić zespół bardziej w artykulacji legato. Delikatniejsze operowanie dynamiką także mogłoby pogłębić szczególny nastrój kompozycji.

Kolejny utwór został wykonany z towarzyszeniem skrzypiec, gitary basowej oraz djembe. Kompozycja Cleopatra Valerijsalvanowsa została wykonana z dużym zaangażowanie, szczególnie w rytmicznej, środkowej części.

Utwór *Hear Our Cry* Rogera Treece zachwycił znakomitą improwizacją solistów i zabrzmiał bardzo ciekawie pozostawiając bardzo dobre wrażenie. Jedynie nierówna dynamika w pracy z mikrofonami zakłóciła nieco odbiór całości.

Następnie doktorantka zadyrygowała dwa utwory Mosesa Hogana. *Wade in the Water* zabrzmiał stylowo w duchu Negro Spirituals. Z ekspresją wykonane Elijah Rock , mimo młodych głosów zrobiło bardzo dobre wrażenie.

Cecyliada Marcina Wawruka została wykonana z dużym zaangażowaniem, precyzyjnie i mogła się podobać.

Pełnię soczystego i wyrównanegobrzmienia chóru słychać w pierwszych taktach *Kruhay,* tradycyjnej melodii filipińskiej. Ciekawy utwór pozostawił bardzo dobre wrażenie.

Mocnym akcentem na zakończenie było z pasją i dobrą dykcją wykonane *Cyrcle of Life* Eltona Johna / Fidela G. Calalanga, które zakończyło koncert doktorski pod dyrekcją mgr Joanny Muśko.

Ciekawie i kontrastowo dobrany repertuar koncertu doktorantki składał się wyłącznie z utworów kompozytorów XX wieku z różnych stron świata.Wykonane utwory kontrastowały ze sobą tworząc interesującą całość prezentowanego dzieła artystycznego. Trzeba zauważyć, że wykonawcą całego koncertu byli młodzi chórzyści szkolnego Chóru Collegium Juvenum, którzy mimo drobnych usterek technicznych i intonacyjnych, wykazali się dużą sprawnością techniczną i muzyczną w realizacji trudnych niejednokrotnie partytur. To z pewnością wynik rzetelnej i przemyślanej pracy doktorantki z zespołem a także jej wiedzy i przygotowania zawodowego. Dodatkowo liczba partii solowych zmusiła z pewnością doktorantkę do indywidualnej pracy z solistami, co w całości dało bardzo dobry rezultat podczas koncertu przewodowego. Znakomite wywiązanie się z realizacji zaplanowanego repertuaru, jest z pewnością rezultatem bardzo dobrego przygotowania doktorantki do realizacji swojego dzieła artystycznego. Wykonanie repertuaru niejednokrotnie trudnego technicznie, wymagającego umiejętności zarówno ze strony dyrygenta, jak i chórzystów jest potwierdzeniem znakomitego przygotowania zawodowego doktorantki.

Choć z samego nagrania audio trudno dokonać pełnej oceny techniki dyrygentki, zarejestrowana na cyfrowym nośniku audio muzyka wskazuje zarówno na sprawność techniczną, jak i muzykalność, która przejawia się we wrażliwości doktorantki na frazę i dźwięk oraz precyzję i brzmienie zespołu.

Dzieło artystyczne Pani mgr Joanny Muśko oceniam pozytywnie.

Kształt zaprezentowanego dzieła artystycznego, specyfikę kompozycji i założony cel artystyczny dokumentuje w czytelny sposób opis dzieła artystycznego - rozprawa doktorska. Należypodkreślić, że prezentowane na płycie CD dzieło artystyczne (koncert) i część opisowa rozprawy - ściśle się ze sobą wiążą.

Praca pisemnaskłada się z pięciu rozdziałów, w których można wyodrębnić części teoretyczne, badawcze i analityczne. W części teoretycznej doktorantka definiuje pojęcie dialogu i wyjaśnia jego znaczenie w wybranych nowoczesnych metodach edukacji. Następnie opisuje chór jako zespół wykonawców działających w określonym czasie przełomu XX i XXI wieku. Na podstawie przedstawionej genezy muzyki chóralnej i jej rozwoju na przestrzeni wieków wnikliwie omawia wybrane zagadnienia związane z osiąganiem rezultatów artystycznych w pracy z młodymi chórzystami w okresie dojrzewania.

Badawczą część dysertacji rozpoczyna trzeci rozdział, zatytułowany *Metodologiczne podstawy badań własnych.* Doktorantka przedstawia tutaj problematykę badawczą, określa teren badań oraz chór i dyrygenta jako podmioty badawcze. Wyjaśnia wyczerpująco cel, metody i badawcze procedury, formułując też spodziewane rezultaty badań.

Następnie doktorantka nawiązuje do zaprezentowanego podczas koncertu doktorskiego dzieła artystycznego, w pierwszej kolejności opisując i charakteryzując poszczególne utwory, które na to dzieło się złożyły.Dokonuje też wnikliwej analizy całego procesu przygotowania dzieła artystycznego do publicznej prezentacji w oparciu o zasady edukacji dialogu.Dalej, w oparciu o interesujące refleksje chórzystów, ich rodziców i nauczycieli doktorantka w rozdziale V próbujena podstawie uzyskanych wyników badań odpowiedzieć na postawione w pracy pytania.

Trzeba podkreślić, że wpisemnej pracy doktorantka wielokrotnie wykazała się rzetelną wiedzą nie tylko z zakresu bliskiemu wykształceniu doktorantki: sztuki muzycznej, ale także psychologii, pedagogiki, socjologii i filozofii.Jako główny cel swojej pracy doktorskiej, Pani mgr Joanna Muśko wyznaczyła sobie zbadanie procesu przygotowania dzieła artystycznego (koncertu z chórem młodzieżowym *Collegium Juvenum),* prowadzonego zgodnie z założeniami edukacji dialogu oraz określenie wartości przestrzeni dialogu w formowaniu muzycznych i pozamuzycznych kompetencji młodzieży, jakości artystycznej tworzonej muzyki, wzrastania człowieka w wymiarze aksjologicznym, a także roli dyrygenta w całym tym procesie. Zastosowane w pracy strategie badawcze i badanie przez sztukę pozwoliły doktorantce zdiagnozować młodzieżowy zespół chóralny, jako ważne miejsce kształcenia kompetencji muzycznych i twórczych młodzieży, a jednocześnie jako doskonałe środowisko do wzrastania w wymiarze aksjologicznym. Cel zatem został osiągnięty a ciekawe wnioski płynące z pracy mogą zainteresować środowisko chórmistrzów znaczeniem edukacji dialogu jako skutecznej formy pracy z osobami nie tylko w wieku adolescencji.

Opis dzieła artystycznego zamyka aneks zawierający wiele istotnych dla pracy informacji: wypowiedzi chórzystów, ich rodziców i nauczycieli, ankiety, program i plakat koncertu doktorskiego z wyszczególnieniem wykonawców, miejscem i datą koncertu doktorskiego, nagranie dzieła artystycznego w postaci płyty CD. Trzeba

niestety zwrócić uwagę na brak partytur utworów stanowiących dzieło artystyczne niniejszej pracy doktorskiej, które powinny być także w aneksie umieszczone.

Uwagę natomiast zwraca bogata bibliografia, która zawiera liczne polskie i zagraniczne pozycje obejmujące materiały źródłowe, literaturę podstawową, literaturę pomocniczą, z których korzystała doktorantka w procesie przygotowania i realizacji pracy doktorskiej. Ich wybór świadczy o staranności i rozeznaniu oraz bardzo dokładnym wgłębieniu się w zakres wybranego tematu.

Trzeba podkreślić, że praca jest też bardzo dobrze opracowana pod względem redakcyjnym i merytorycznym. Dodatkowo dysertację cechuje konsekwencja w przekazie myśli wyrażonej przystępnym językiem, co dodatkowo świadczy o dogłębnej znajomości tematu i umiejętności posługiwania się piórem w pracy naukowej. To wszystko stanowi wreszcie, że opis dzieła artystycznego Pani mgr Joanny Muśko jest mocną częścią jej pracy doktorskiej i oceniam ją bardzo wysoko.

KONKLUZJA

Temat pracy jest oryginalnym ujęciem i rozwiązaniem zagadnień artystycznych w nim zawartych. Praca ma charakter nowatorski, a zawarte w części opisowej zagadnienia mogą służyć jako materiał dydaktyczny dla dyrygentów. Biorąc pod uwagę wysoki poziom pracy doktorskiej składającej się z dzieła artystycznego i jego wyczerpującego opisu, spełniającego jednocześnie wymagania ustawy, art. 13 ust. z dnia 14.03.2003 roku - pracę Pani mgr Joanny Muśko przyjmuję i wnioskuję do Rady Wydziału Sztuki Uniwersytetu Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie o dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Prof. dr hab. Przemysław Pałka